

բնիկ յաջողութեամբ շարունակելէ վերջ, փոխադրուցեալ կարմրա օրի վանքը ։ Ժողովրդեան նաեւնեքն ու նպաստները շատ քիչ կուգային Սրբանոցի ծախքերուն համար, բայց Համբարձում էֆ. յաջողեցաւ մի քանի անձնուէր ընդհանրապէս զանազան Սրբանոցէն, որոց հետ միացած ուժով սկիզբ առնելի հաստատուն հիմքերու վրայ զննել իւր հաստատած որբանոցը ։ Երբտասարդական և մասին կորովը է, էֆ. Երամանի հաստատման Կեանք միացած՝ ամենայն յամտութեամբ զիմացաւ նրախան ամենէն անձուկ և սխուշ օրերուն մէջ ։ յուսահատութիւն բառը ջնջած էր այլ ևս իւր բառարանէն ։

Այսպիսի ատապաղին կենսաբով բուսական ժամանակ շարունակեց է. էֆ. իւր սիրած Սրբանոցի գրաստութիւնները ։ Ինչպէս բնական է, կոյր մ'ամեն բանէ առաջ կը փոփոքի անքի յոյս ունենալու ։ Զգալարանոց ամենակարգաբարձերը ձեռք բերելու խորհուրդ տուին բազմաթիւն զատկարգակիւն, արդէն մեծագումար պարտուց ներքեւ կը ստանայէր, հարկանական բոյր կալուածները զրաւի զննելով և Կեղր. Սրբանոց վարձարանի վրայ ծախելով ։ Այսպիսի յոյս ունենալու ուրախարկ յոյսն ստիպեց այդ կալուածները ծախելու և ըստ խորհրդատուութեան բնական ծախարկը ձեռք բերելու ։ Օ՛հ աչքի յոյս ունենալու հաւատը, յոյսը և Էթը Երամանի ստեղծ անոր Երամանի մի քանի կարեւորագոյն վարկեր, այն տեղեր՝ ուր յոյս ունէր զէնք իւր մէկ աչքը գործածելու ստիպու, այն աչքը, յուսահատի ի Պոլիս վերադարձու, ուր սկսեց իւր ճամբորդութեան նկարագրութիւնն ընել «Մասին» շարաթղթերի և գա. նազան լրագրաց միջոցաւ, իրեն յատուկ եղած գաղտնիք ունով, բայց «Մասին» ի խմբագրի ծանրագոյն մի գիտողութիւնը խրատեցուց վշտանար ուղեւորի նկարագրական շարունակութիւնը, որոնք ընթացողաց վրայ մեծ սպասուրթութիւն թողուցին թիւր սխտար վրձակի մէջ թողնելով հանդերձ ։

Համբարձում էֆ. շուտով վերադարձաւ վան ևս սկսեց իւր սիրած ուսումնական ճիւղը վերստին ձեռք առնել, այս անգամ աւելի ընդարձակ ծրագրով, այնպէս որ, Փորթուզալեան Մկրտիչ էֆ. ի Կեղրանական վարժարանին (Կատալոնական միջոցաւ) փակուելէն վերջ, ամենէն նշանաւոր վարժարանն եղաւ վանայ մէջ Երամանի Սրբանոց - վարժարանը, որ մինչև այսօր ամենայն յաջողութեամբ կը շարունակէ, ուստի բազմաթիւ պաշտօնականներ ընծանած է ազգին ։

(Շարունակելի) Ա. Բ. Շ.

ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ Ա Ր Ի Մ Ե Ք Ե Ն Ա Յ Ի Ն

Յետագուման է Յունիս 29 / 12 Յունիսի Կիրաւ կի օրում ։

Սինի կարի մեքենային վիճակահաս նույնիսկ որ անցեալ Յունիս 14ի Կիրակին կէս օրէ յետոյ տեղի պիտի ունենար Եւրա Մուհամմէտ ալիի սկիզբը 8. Կ. Շահ ։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ

(3)

ԲԱՐԻ-ԲՕՍԺԱՂԱՂ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Առ ազնիւ քարեկամուհիս

Mlle. M. de M.

(Շարունակութիւն ճախարհ քիւն)

Պատու աղանիս մը զուրը բացաւ և զանի խնոր զով սրտէ մը առաջնորդեց, որը Ութիթիթի թախիշով օթնօրուորում էր ։ Առանց պերճանքի, անխարժար գոյնիւրով, մէկ քանի ձիւնազնի նկարներ, զուսուոր պատկերներ, պատերէն կատուած էին ։ Ոչ մտնել մը, ոչ գիրք մը և ոչ ասեղնագործութեան մը կամ կանաչի ձեւագործ մը և կամ ժանեակ մը կը յայտնէր կ'ոչ ներկայութիւնը ։

Տպուորութիւնը շատ անհասոյ էր, Ռօպէր Ինքընը միտթարեւու և քաջաւորեւ հանամար քարըզ գրպանէն հանեց և կրկին աչքէ անցուց, և զրեւը հաւասար և բարձրուած թեւամբ, զերը լաւ կապուած ևն, մրմնջեց, աստորագրութիւնը պարզ է անուը և ապա Գրի մը . . . ։

Դուռ մը մեղմօրէն բացուցաւ, Ռօպէր այն կողմը գարձաւ, Զմայիլի մանկամարդ ազնիկ

նազարեանի արճարանին մէջ, տուները ամբողջովին սպառած և գանձուները աւարտած չ'իւնելուն պատճառաւ յետաւորած է առաջիկայ Յունիս 29 / 12 Յունիսի Կիրակի օրում ։

ՎԵՐՁԻՆ ԶՆՈՒԳԻՐԸ,

Անկող - Ծրանտակի յարարութիւնները մտեր կայած են ։ Էտուար է. ի պաշտօնապէս Բարիկ դաւէն վերջ, այժմ կարգը եկած է Պ. Լուպիի փոխարձակ այցելութիւնն մը տալու իր Օթոտտախա զրացիին ։ Հանրապետութեան նախագահը մօտ օրէն Լոտտին կը մեկնի, հաւանական է թէ մտաուոր ազապայի մը մէջ համերայել գործակցութեան մը մէկ նախակարգաբարձը ԸԼԼԻՆ Երկու գրառի տերութեանց ներկայացուցիչներուն այս փոխարձակ այցելութիւնները ։ այցելութիւններ՝ սրբ բնակիք ունին լուծեալ ի վերջ այլոց Երկարական և Մարոնի Զօրքիլը, Բայց չի կարծուի թէ քաղաքական տեսութիւն մ'է ոչ պիտի ընեն՝ հոս, միայն այս առթիւ միտքս կուգայ պարտի պատուութիւնն մը՝ որուն ստուգութեանը ընթացքը կ'ընայ վտանգ ԸԼԼԼԱ պատուութիւնն մը՝ որ կը դաւանայ Անգլիոյ վեհապետին անուանը շուրջը ։ Առեւտուրի աշխարհին մէջ տարօրինակ բան մը չէ այս կամ այն մարման կեղծելը, և վաճառականը ինչի կատարեալ անգործութեամբ չի վարձիրը քեզ և իր փոսած ապրանքները իրեն ուրիշները, նայնպէս չի լուծած բան մը չ'է հրապարակի ծանօթ անձնաւորութեանց բարեկեցականութիւնը շարաշար գործածելը, բայց կարծեմ քիչ իրացուած է վեհապետի մը անունը շահագործելու ասոր աչ ևս ահա նախա եղալ անցեալ տարին Անցեալ Հոկտեմբեր վերջերս էր է՛՛ս կը գտնուէի, Երկրի մը երբ պիտի չի մար կը պատրաստուէի գուրս ԵԼԼԼԼ, փուլըցէն խապտու ձայն մը կը լսեմ, կարծես մուսնակի մ'էր. պատուահանին կը մտեանաւ և կը տեսնեմ մէկը որ ձեռքը բռնած սեւ շրջագծով թուրքի թիթիթերու տրցակ մը կը պտտար ։

—Վերջիմ հետագիր. Մաւն անգլիոյ քաւ գարնիւն. Իր վերջին կամքը իր կեանքը ։ Տասը սանթրիմ ։

Անցորդները, տու ու ան, կը գնեն մէկմէկ օրինակ այդ թուրքիներէն, այդ և վերջին հեռագիրը տեսակ մը իրարանցում առաջ կը բերէ քողքին մէջ, որովհետեւ Անգլիոյ արդի վեհապետը, Կալէֆի իշխան եղած ժամանակ, շատ անգամներ Ծրանտա այցելած ԸԼԼԼԼուն՝ ծանօթ գէժը

մը զեմ կեցած էր սեւ շրջագծով մը հագած էր, հիսնայի խորտակ ժողովրդ քաղցր ու երազտ գէժ մը կը շրջանակէին, ձեռքը գիրք մը բռնած էր և թիթիթեր կը ժպտէր, Ռօպէրի սիրտը սխտա ու միայն արտփն, ո՛հ, ո՛չ, գրագուշակութիւնը զինքը խարած չէր, իրագէս Միս Զէլէրն էր, իր երեւակայածին պէն, զէպի անոր կողմը յատուցաւ և յագրում ։

— Սրբորդ Զէլէր, մրմնջեց, խոտարնութիւն մը ընելով ։

Մանկամարդ ազնիկը զիտով բարեւաւ, ուս և քողքանշինն ձայնով մը փութաց պատասխանել ։

— Ո՛չ ո՛չ, ես միայն իր բարեկամութիւնն եմ, ժէրմէն Բամել ։

— Օ՛հ, բաւ Ռօպէր չիտթած ։

— Միս Ծրանտին առջեց որ ներդրութիւնիդ խնդրեմ, հագուելու վրայ է ։ Տիտա ուր որ է կուգայ, յարեց մանկամարդ ազնիկը, ձեռքի շարժումով մը աթու մը հրահանելով Ռօպէրին ։

Սրբորդն ալ նստան և պահ մը լուռ մնացին, կ'ըստասարդ չէր կրնար յապնելու զանի գիտելէ, տարօրէն խոտով մը պտտած էր զինքը և բառ մը չէր կրնար արտասանել, կ'ուզէր խոտի բայց բառերը չըթուէրին վրայ գտնուած կը մնային ։

— Բիշ մը անըտալաժար կը գտնեմ ինքզինքու, բաւ վերջապէս, Զեմ ձայնար Օր, Զէլէր, ինչ կ'ատր քողք փոխանակող մըն եմ, Օր, Ծրանտի գուր մը զրկած էր ինձի, ժընձ վ գտնուելով՝ տիթիթի օպտուէր ուզեցի այցելութիւն մը ստիով թղթակցուսիս . . . ։

մը դարցած է երկրին մէջ, Ե. երբ մի քանի օրեր առաջ լրագրիները կը գրէին վեհապետին առաջիկայ ընելիք ճամբորդութեանը մանրամասնութիւնները, այս հեռագիրը՝ որ մահուանը բոթը կը գուժեր իրաւամբ անակնկալ մը եղաւ ։

Յաջորդ օրը լրագրամուտներուն կը մտնենամ և ակնակ մը կը նետեմ օրում թերթերուն վրայ, սակայն պիշ կը պտնեմ հոն, ոչ իսկ անհնախորդ ակնարկութիւն մը իրենց վերջին լուրերու եւ բոթնին մէջ ալ բան մը չը կայ ։ զարմանալի բան ։ Ծրանտայե երկու քայլ անգին գտնուող վեհապետի մը մահուանը լուրը թերթերուն մէջ ժամանակին չ'երեւել, ստուգիւ զարմանալի չ'է գտնելը ։

Սրկու օրեր վերջ սակայն հանելուկը կը լուծուի ։

«Բիշի մարտնչի մէջ կը կարգում թէ ոտտիկանութիւնը շար անձեր ձերբակալած է գրողութեան և խորհրդային լուրերը, յարցումներով և միեւնոյն ժամանակ 29 Յունիս 1881 թրէնքին գէժ գործած ԸԼԼԼԼուն համար, այս անձերուն յանգանքն է, կ'ըսէ լրագրիւ, օտար վեհապետի մը մահուանը սուտ լուրը պատահին ։»

Ահաւասիկ խաղաղութիւնն մը իր ներքայեղ և քողքակրթեալ ձեւին մէջ ։

ՅԱՐ . Լ . Ս . ՇԱՄԼԱՅԱՆ

ՔՆԱԽՏԸ

(Reeping sickness)

Աշխարհի մէջ փո՛ղ հնչեցայցէք, աղբարարութեան ձայն բարձրացուցէք, թո՛ղ գողան երկրին բուրք բնակիչները և թո՛ղ պատրաստուին զիմադրուելու այն սահեղ պատուհասին՝ որ կ'երբնական Արիւնքի անուխը թիւնն անձիտեալով, արագօրէն տանուրեք տարածուելու բնութիւնն ունի ։

Հնուամտը, հ'ւժամտը, ժանտամտը, ժանտատնդը, և ուրիշ շատ մը Ա՛յն ըսել տուող երեւելի ու անբերուած ախտեր անտարակոյս պահ մը իրենց այժմէութիւնը պիտի կորսնցնեն այն նորեկուկ ահարկու դաղեղին առջեւ որ Տիֆօնի (Նին Երկրորդ, սի աղէտից աստուածը) բացառուէ բերնէն գուրս ժայթքած՝ բոցակրկելու, սպառելու կ'արտոբայ մարդկութիւնը ։

Այս շարիքին, անտարանութիւնն սեզմ էջերը պարարելու գերազօր հանդամանքն ունեցող այս եղանակն հրահանութեան, ինչ անուն կը փափաքէիք որ տար թիշիպի տական Կաճաւը ։

Առանց երկար բարով խորհելու, Բիշնախա կողմէ աւազուտ անապատներու հրաւիրելու չ'կրցաւ աւարակ, զուր կրկին բացուցաւ, զուր կրկին խորհուրդ տուցաւ, իրենց անընդ կ'երեւային Սաւակի ցեց զատիկները ։

— Պարոն աղ Բուգան, հարցուց ։

— Ռօպէր յարգանքով խոտարնեցաւ ։

— Վերջին ծայր ուրախ եմ, պարոն, ձեր այցելութիւնն և, եւ ձեռքը սխտա սեղմել տանականութիւն ։

— Սոպէր կրկին խոտարնութիւն մը բրաւ ։

— Այո՛, օրիորդ, քողք բոթակի հաւաքածոյ ամոլ եմ ։

— Ռօպէր չիտթած կ'զգար ինքզինքը և քիչ մըն ալ ծաղկելի . . . միս Զէլէր խորհրդածելու ժամանակ չ'ձգեց, երկարակուն կոճակի մը վրայ կ'ոտնեց, սեւեկուպանուէր մը երեւցաւ ։

— Կաւազանիկի մը և զոյգ մը ներքստափոկի (sons-pieds) օրերէք հրամայեցէք նստել որ երկրորդ ձի մը պատրաստեմ ։

Ապա Ռօպէրի գոտնաւով՝ Գ ձի պիտի նստիմ, զո՛ք ալ կ'ընկերանա՞ք ինձի, ճամբան երկարորէն կը խոտակցիք ։

— Իսկ օրիորդը, հարցուց Ռօպէր, ժէրմէնի գոտնաւով ։

— Ո՛հ, ես պատասխանեց օրիորդը, հոս պատուհանին առջեւ պիտի նստիմ, ես ամազոն չեմ, մայմուսիթանփէ չեմ ախորժիր ։

Ռօպէր աւելի նստադատ կը համարէր այդ ստիտին մէջ մնալ, ժէրմէնին զովիկը և իսա

րաբարձը ծոցին մէջ ճնող այս սարսափածութիւնը համարաւիր ։

Այս հրահանութիւնը նախ Բոնիօրի (Կեղրանական Արիւնքի մէջ անկախ իշխանութիւնն մը, ընդ հոլանտարութեամբ Լէ. օրուս Բ. թագաւորին Պէլճիգայի) մէջ երեւան կեաւ, և յետոյ յանկարծ տարածուեցաւ Աւստրալիոյ (Նեղոսի ակունքները կարճուող Վերթօրիս նիւն շաւ և Ալպերը նիւն շաւ լիճերուն միջեւ գտնուած ցամաքին անունը) խորրը, Հիւանդութեան մասին վերջերս Անգլիական կառավարութեան մատուցուած տանները թափանչ անըկողքին մէջ տուն հազար մահ արձանագրուած է ։ Հիւանդութիւնն ինչեւ վարակուող նախ թիթիթերուն միջեւ կ'սկսի, ապա այս Մարիէտեան չեղող նիւնք խորտակ թիթիթեան մը կը փոխուի և ուրիշ ենթակայն արթնցնել կարելի չըլլար ։ Սակայն այս տարօրինակ հրահանութեան գաւազող հոս չի վերջանար ։ Ընդարձացուող կամայ կամայ յաւիտենական բուժել կը փոխուի և քիչեր կը վերստանան եղբ իրենց արթնութիւնը (եթէ երաւ սթափող ալ կայ) ։ Այս հրահանութեան տարածուել մեծ աջակցութեամբ պատճառել սկսած է Արիւնքի բուրք մասերուն մէջ, և Անգլիական կառավարութիւնը զիտական յանձնաժողով մը կազմակերպելով՝ Արիւնքի զրկած է, որ հրահանութիւնը տեղւոյն վրայ լաւ մը ուսումնասիրէ և փութով զայն բուժող մասնաշաղկ մը գտնուելու հետամուտ ըլլայ ։

Հիմակա հիւս կը կարծուի որ հիւանդութեան պատճառ տուող այբով անտեանելի մակարդով միջաններ են, որոնք մեղուկներու խայթող ձոցներուն միջոցաւ մարդուն արեան մէջ կը ներարկուին և յառաջ կը բերեն այս նորօրինակ մահը ։

Վեանք արհամարհոյները թիթիթեան ծափերով ողջունեն այս հանդստուէտ մահահաւանքը, բայց մենք, կենսաբար սիրողներս, զիտութեամբ պիտի մարտնչուին այս կեղծագրաւ հիւանդութեան, և կը հաւատամ թէ գիտական միջոցներով վերջնականապէս անոր առաջին տանուէլ պիտի յաղթինք, հերքէք որ՝ երկնային պատուհաս մը չըլլայ ան ։

Կ'երեւի թէ միզարգել շղարշին զինք պիտի բարձրանայ այս հետեւանքը, ուրեմն կանխաւ խորհուրդ կուսու մեղազնեց այս մասին քիչ մը աւելի հեռատես գրուուի ։

Կ. Գ. ՈւՂՈՒՆԵԱՆ
24 Յունիս 1903 Գահիրէ

Ա. Ջ. Գ.

Տիար Կարապետ Գեորգեան (սովորել)

Սրկու երիտասարդները ճամբորդ ելան ։ Ետտով Ռօպէր և Ծրանտի Ռօնի կամուրջ անցան իրենց անընդ կ'երեւային Սաւակի ցեց զատիկները ։

— Հոն մաղցիք, բաւ Օր, Զէլէր ։

— ձի մ'ը, հարցուց Ռօպէր ապա ։

— Լաւ ձի հիծող էր և անվախ, սակայն եթէ իրեն համար վախ չէր զգար՝ Միս Զէլէրի համար հոգ կընէր ։

— Ինչո՞ւ չէ, պատասխանեց Ծրանտի հեղանութեամբ, արդեօք կը վախնա՞ք, օրուս ուրեմն ։

— Ռօպէր ակամայ հնազանդեցու ։

Լեւան ստորտը կը հասնէին որը իր պատկանի գանդուածը կը ցցէր իրենց գլուխներն վրայ ։ Հապիւ ապին անդին մէկ քանի նեղ կանաչապարպ հարթավայրեր կ'երեւէին, անմատչելի corniche ներու միջուկ՝ որոնք կը գծուէին հակադրուած սանդղափ ստորնաններուն նման ։ Կինպարաւոր երկաթուղի մը (à cremailière) որ ժայռին մէջ փորուած էր լեռը երկու մասի ճեղքելով մինչև վեր, կատարը կը բարձրանար ուր հակառակ զիդակ անցքերուն, հետեւակներու ճամբայ մը կար Մօնթիլ աստղը ։

Թարգ ։
Վ. Ա. Զ. Բ. Շ. Ա. Շ. Ա. Շ. Ա. Շ.

